

לא קשיא, הא כפרת כתונת הינה באופן דידיע מאן קטליה ובאה הכתונת לכפר על הציבור שלא יענשו. הא כפרת עגלה ערופה באה באופן דלא ידיע מאן קטליה.

ומקשינן: אי דידיע מאן קטליה הרי בר קטלא הוא הרוצח, וכל עוד אין ממיתים אותו וודאי נענשים הציבור, וכפי שנאמר "ולארץ לא יכופר וכו' כי אם בדם שופכו".

ומתריצין: מדובר כאן באופן שהרג במזיד ולא אתרו ביה שאינו חייב מיתה, ולכך מתכפרים הציבור בכתונת [והרוצח עצמו, נגעים באים עליו].

ולשון הרע אלשון הרע נמי לא קשיא, הא כפרת קטרת על לשון הרע שאמרו בצינעא באה, ולפי שהקטורת היתה נעשית בצנעה. הא כפרת פעמונים על לשון הרע שאמרו בפרהסיא היא, ולפי שעווננו דבר שבקול, קול פעמונים מכפר עליו.

שפיכות דמים ולשון הרע. שפיכות דמים מעגלה ערופה שנאמר בה "ונכפר להם הדם". ולשון הרע מקטרת. דתני רב הנניח, מנין לקטרת שמכפרת? שנאמר "ויתן את הקטרת ויכפר על העם" [במדבר טז] וזה היה במחלוקת קרח שהיא עון לשון הרע כפי האמור שם "וילנו וכו' אתם המיתם את עם ה'".⁽³³⁾ וכמו כן ותני דבי רבי ישמעאל, על מה קטורת מכפרת? על לשון הרע, כי יבא דבר שבחשאי דהיינו הקטורת שהיה הכהן עושה לבדו וכל העם היה פורש מן ההיכל בשעת עשייתה, ויכפר על מעשה חשאי היינו לשון הרע הנאמר בצנעה.

ומעתה, קשיא לשון הרע אלשון הרע! קשיא שפיכות דמים אשפיכות דמים! שכאן מצינו שכפרתם באה ע"י בגדי כהונה, וכאן מצינו שהיא תלויה בעגלה ערופה ובקטרת!?

ומתריצין: שפיכות דמים אשפיכות דמים

הדרן עלך המזבחה מקדש

לשון הרע היא מפני שהוא עוון שבצנעה?! וכתב, אפשר שלא פירשו בני ישראל את תלונתם, אלא שמדבריהם נשמע שכוונתם היה לומר "אתם המיתם".

וקדשיו, מכל מקום, ממה שנקבע מקומו על המצח דרשו גם שמכפר על עזות מצח.

33. הקשה השפת אמת, הרי דבר זה היה בפרהסיא, ובגמרא מבואר שכפרת הקטרת על